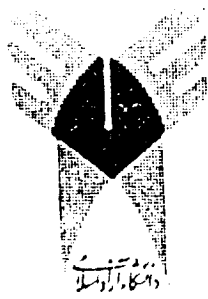
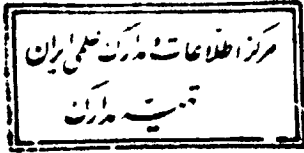

٢٧٩٤٧

(الف)

۱۳۷۸ / ۱۰ / ۲۰

دانشگاه آزاد اسلامی

واحد کرمان

پایان نامه :

برای دریافت درجه کارشناسی ارشد

رشته: مدیریت دولتی

گرایش: منابع انسانی

موضوع:

بررسی ارتباط بین موفقیت مدیران با خصوصیات

شخصیتی آنها در سازمانهای دولتی شهرستان زاهدان

استاد راهنما:

جناب آقای دکتر غلامرضا کوثری نژاد

استاد مشاور:

جناب آقای دکتر مجید کرد رستمی

نگارش:

محمد علی شهریاری

۰۴۸۱۵

سال ۱۳۷۷

(ب)

۲۷۹۴۷

موضوع :

بررسی ارتباط بین موفقیت مدیران با خصوصیات
شخصیتی آنها در سازمانهای دولتی شهرستان زاهدان

توسط : محمد علی شهبازی

پایان نامه :

برای دریافت درجه کارشناسی ارشد

رشته وگرایش :

مدیریت دولتی - منابع انسانی

از این پایان نامه در تاریخ ۲۴ / ۱۰ / ۷۷ در مقابل هیئت داوران دفاع بعمل آمده
و مورد تصویب قرار گرفت .

اعضاء هیئت داوران

استاد راهنما : جناب آقای دکتر غلامرضا کوثری نژاد

استاد مشاور : جناب آقای دکتر مجید کرد رستمی

داور : جناب آقای دکتر سید حمیدرضا علوی

داور : جناب آقای دکتر محمد حسین متقی

سرپرست دانشگاه

دکتر محمد حسین متقی

معاون آموزشی دانشگاه

مجدد غلامحسین پور

تقدیم به :

پدر، مادر و همسر مهربانم که همواره
در طول تحصیلات مشوق راهم بوده .
و تقدیم به برادران و خواهرانم

تقدیر و تشکر:

در این تحقیق پیوسته از راهنمایی ها و رهنمودهای استادان ارجمند، استاد راهنما جناب آقای دکتر غلامرضا کوثری نژاد و استاد مشاور جناب آقای دکتر مجید کردرستی کمال استفاده را نموده که جبران زحمات این بزرگواران به هیچ وجه ممکن نیست.

همچنین از آقایان :

محمدرضا سراوانی روان سنج و عضو محترم هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی زاهدان

غلامحسین کیخواه نژاد استاد دانشگاه آزاد اسلامی واحد زاهدان و کلیه کسانی که به نوعی در تهیه این رساله محقق رایاری نموده اند سپاسگذاری می نمایم.

فهرست مطالب

صفحه

۱	چکیده
۲	فصل اول (بیان مساله)
۳	مقدمه
۵	موضوع تحقیق
۶	تعریف موضوع
۷	اهمیت تحقیق
۸	ویژه کردن موضوع
۸	محدودیت‌های تحقیق
۹	تعریف و اثره‌ها
۱۰	خلاصه
۱۱	فصل دوم (ادبیات تحقیق)
۱۲	مقدمه
۱۳	بخش اول
۱۳	موفقیت
۱۴	عوامل موفقیت
۲۱	شبکه مدیریت رابرت آر - بلیک و جین مورتن
۲۱	- وفاق و موفقیت
۲۲	- وفاق مداوم و تعدد اهداف
۲۲	ویژگیهای مدیر عالی موفق از نظر توماس آر هورتون
۲۵	ویژگیهای مدیر موفق از دیدگاه اسلامی
۲۹	نظریه‌های انگیزش و تأثیر آن در موفقیت مدیران
۳۵	بخش دوم
۳۵	شخصیت
۳۶	عوامل موثر در تشکیل شخصیت
۴۰	ویژگیهای شخصیت
۴۴	نظریه‌های شخصیت
۴۴	نظریه‌های روانکاوی
۴۴	نظریه فروید
۴۵	نظریه یونگ
۴۷	نظریه آلفرد آدلر
۴۹	نظریه شناختی جورج کلی
۵۰	نظریه آیزنگ
۵۰	نظریه بشر دوستانه (کارل راجرز)
۵۱	نظریه تحلیل عاملی کتل

۶۴	بخش سوم :
۶۴	مهارت‌های مدیران
۶۵	ویژگی‌های موفقیت‌طلبان و ویژگی‌های افراد خود شکوفا
۶۷	ارتباطات
۶۷	فرایند ارتباط
۶۸	رابطه میان سازه‌ها
۶۸	گستره قابلیت پذیرش
۶۹	روابط متقابل اجتماعی
۶۹	ادراک
۶۹	عواملی که بر ادراک اثر می‌گذارد
۷۱	مراحل ایجاد ادراک
۷۱	گزینش ادراکی
۷۲	عوامل خارجی
۷۳	عوامل داخلی
۷۴	بخش چهارم
۷۴	موفقیت از دیدگاه صاحب نظران مدیریت :
۷۴	موفقیت از دیدگاه مکتب کلاسیک :
۷۶	موفقیت از دیدگاه مکتب روابط انسانی
۷۷	موفقیت از دیدگاه صاحب نظران نگرش سیستمی
۷۸	مطالعات التون می‌یو - تحقیقات هاتورن
۷۸	مطالعات دانشگاه اوهایو
۷۸	مطالعات دانشگاه میشیگان
۷۹	مطالعات لیکرت
۸۱	خلاصه

فصل سوم (روش تحقیق)

۸۳	مقدمه:
۸۴	جامعه آماری
۸۵	حجم نمونه
۸۵	روش جمع‌آوری اطلاعات
۸۵	محاسبه ضریب اعتبار و روایی پرسشنامه و نحوه تهیه پرسشنامه:
۸۸	ویژگی‌های گروه نمونه:
۹۲	شیوه‌های تجزیه و تحلیل آماری
۹۳	خلاصه

فصل چهارم (یافته‌های تحقیق و تحلیل داده‌ها)

۹۴	مقدمه
۹۵	

۹۶	.....	سؤالات تحقیق :
۹۷	.....	جداول و نمودارها
۱۰۶	.....	محاسبه ضریب همبستگی میان متغیرها
۱۰۸	.....	محاسبه آزمون T برای دو متغیر
۱۱۰	.....	خلاصه

۱۱۱	.....	فصل پنجم (نتیجه گیری و پیشنهادات)
۱۱۲	.....	مقدمه
۱۱۳	.....	نتیجه فرضیه اول
۱۱۳	.....	نتیجه فرضیه دوم
۱۱۴	.....	نتیجه فرضیه سوم
۱۱۴	.....	پیشنهادات
۱۱۶	.....	منابع و ماخذ
		ضمیمه شماره ۱
		ضمیمه شماره ۲
		ضمیمه شماره ۳
		ضمیمه شماره ۴
		ضمیمه شماره ۵

چکیده:

در فصل اول موضوع تحقیق که به بررسی ارتباط بین موفقیت مدیران با خصوصیات شخصیتی آنها در سازمانهای دولتی است مطرح میشود، که بطور کلی اهمیت تحقیق برای رسیدن به نتایجی است که علل و عوامل موفقیت و خصوصیات شخصیتی مشخصه ای را پدید آید که در موفقیت مدیران موثر است. در این فصل شخصیت چنین تعریف می شود: الگوهای رفتاری و شیوه های تفکر که سازگاری فرد با محیط را تعیین می کند.

فصل دوم در چهار بخش که بخش اول شامل:

۱- عوامل موفقیت که عبارتند از:

الف - آموزش

ب - تصمیم گیری

ج - مشارکت در تصمیم گیری

د - اهداف فرد و سازمان

و همچنین در این فصل خصوصیات و ویژگیهای مدیران موفق از دید گهای مختلف بیان میشود.

بخش دوم شامل شخصیت و عوامل تشکیل دهنده آن که عبارتند از:

۱- عوامل ارثی

۲- عوامل محیطی

۳- عامل سن

۴- عوامل جغرافیایی

۵- عوامل اجتماعی

در آخر بخش نظریات شخصیت بیان میشود.

بخش سوم و چهارم عوامل ارتباطی بین موفقیت و شخصیت و مطالعات دانشگاههای مختلف را بیان میکند.

فصل سوم حجم نمونه که کل جامعه آماری را در بر میگیرد و اطلاعات مورد نیاز از طریق پرسشنامه بدست آمده که برای اعتبار و روایی پرسشنامه از روش باز آزمایی و مقایسه نمرات دو آزمون تعیین ضریب همبستگی استفاده شده است. در این پژوهش برای آزمون فرضیه ها از آزمون معنی دار بودن دو میانگین (آزمون T) استفاده شده است. نتایج آزمون یاد شده در فرضیه (خصوصیات مثبت شخصیت مدیر در موفقیت آن تأثیر دارد) در سطح ۹۵٪ نشان می دهد که بین دو عامل شخصیت (خلق و خوی) و موفقیت مدیران اختلاف معنی دار وجود دارد، یعنی اینکه هرچه مدیران دارای ویژگیهای مثبت شخصیتی خلق و خوی مناسب باشند دارای موفقیت بیشتری نسبت به افرادی که دارای این ویژگیها نیستند، می باشند.

با توجه به جدول خلاصه نتایج آزمون معنی دار بودن دو میانگین (آزمون T) در دو عامل شخصیت و موفقیت اعداد به دست آمده که با مراجعه به جدول استخراج T با درجات آزادی ۴۶ در سطح ۹۵٪ اطمینان و با توجه به دو دامنه بودن. عبارت است از جدول T (۲/۰) (ضمیمه شماره پنج). چون T جدول بدست آمده از T جدول (۲/۰) بزرگتر است، بنابراین فرض خلاف یا فرض تحقیق تایید می شود و فرض صفر رد می گردد.

فصل اول

(بیان مساله)

مقدمه :

مفهوم مدیریت از دیرباز در جامعه بشری سابقه داشته است و در قرن حاضر بعنوان یک علم جلوه گرفته و تحقیقات وسیعی در زمینه‌های گوناگون و مرتبط با مدیریت توسط دانشمندان بعمل آمده است و نظریات متفاوتی درباره مدیریت ابراز شده است که تنوع و پیچیدگی وظایف سازمانها و گستردگی حیطه نظارت مدیران رابه صورگوناگون ارائه می دهد.

تحقیقات مدیریت در اغلب کشورهای جهان قسمتی از تحقیقات اجتماعی رابه خود اختصاص داده است.

امروزه نیروی انسانی ماهر و خودکفا بعنوان مهمه بین عامل پویائی اجتماعی متحول و پیشرفته شناخته شده است، سازمانهای اجتماعی صنعتی امکان چرخش راندارند و مدیران ناگزیر هستند که برای نیل به موفقیت‌های چشمگیر و تحقق اهداف سازمان از اصول و خصوصیات خاص یاری گرفته و به همین دلیل است که مدیران باید افکار و نظریات خود را برای قبول مسئولیت و ارائه طریق مرئوسین تنظیم نمایند و همیشه آنچه را که به صلاح و صرف خدمات گروهی است انجام دهند و از بروز تمایلات شخصی خود که بر پایه احساسات و عواطف انسانی است دوری نمایند (فصلنامه مدیریت، شماره ۶، ۱۳۷۱).

رمز موفقیت مدیریت سازمانی اعم از اجرائی و یا ستادی شناخت نیازها و خصوصیات درونی افراد است که در واقع مدیریت با ایجاد ترغیب و یا تنوید افراد در سازمان می تواند برای رسیدن به اهداف مطلوب سازمان بکاربرد. که این خود ملزم دارا بودن ویژگیها و خصوصیات خاصی میباشد که یک مدیر داشته باشد. روانشناسی شخصیت نیز حوزه بسیار گسترده‌ای دارد زیرا شخصیت خود موضوعی است که دارای ابعاد گوناگون و پیچیده‌ای است زیرا که برای شناخت شخصیت فرد از دیرزمان تلاشهای فراوانی بعمل آمده که برخی غیر علمی و خرافاتی و برخی علمی و معتبر بوده است. که در همین راستا نظریه‌های گوناگون و متنوعی در جهت چگونگی شکل‌گیری شخصیت، عوامل تسخیل دهنده شخصیت و این قبیل مسایل بوجود آمده است. کیفیت مدیریت بیشتر از هر عاملی در شکست یا موفقیت یک سازمان عامل تعیین‌کننده میباشد. عاملی که در تمامی سازمانها اعم از کوچک و بزرگ و متوسط و حتی یک کشور نیز مصداق پیدا می‌کند (دانش مدیریت، شماره ۲۶، ۱۳۷۳).

اصولاً "نقش یا موفقیت مدیر در برگیرنده انگیزه، جهت و ارزیابی کارکنانی که در جهت انجام هر چه بهتر کار صورت می پذیرد مشخص میشود. حال ممکن است این امری باشد که کارکنان بنا به میل و نظر خود انجام میدهند یا اینکه اعضای سازمان بر حسب معمول و بر طبق ضوابط سازمانی و شرح شغلشان انجام وظیفه می کنند که در هر دو صورت مدیر یا بعنوان مدیریت سازمانی آنها را هدایت میکند یا بصورت غیر رسمی و بعنوان شخصی که در دیگران نفوذ دارد هدایت و مدیریت افراد را در دست دارد (تدبیر، ماهنامه ویژه مدیران، شماره ۵۲، ۱۳۷۴).

موضوع تحقیق :

**بررسی ارتباط بین موفقیت مدیران با خصوصیات
شخصیتی آنها در سازمانهای دولتی شهرستان زاهدان**

فرضیات تحقیق :

۱- خصوصیات مثبت شخصیتی مدیر با موفقیت آن رابطه دارد.

۲- خوی مثبت مدیر با موفقیت آن رابطه دارد.

۳- خلق مثبت مدیر با موفقیت آن رابطه دارد.

سوالات تحقیق :

۱- آیا بین خصوصیات مثبت شخصیتی مدیر با موفقیت آن رابطه وجود دارد؟

۲- آیا بین خوی مثبت مدیر با موفقیت آن رابطه وجود دارد؟

۳- آیا بین خلق مثبت مدیر با موفقیت آن رابطه وجود دارد؟

تعریف موضوع:

افرادیکه می خواهند در نقش مدیر یا رهبر سازمان موفق باشند وظیفه‌ای سنگین دارند و باید در جهت رفتاری که موجب هدایت و تغییر و کنترل می شود گام بردارند و از مهارت‌های کسب شده و مسئولیت و نفوذپذیری در رفتار دیگران برای رسیدن به انجام وظایف و حصول اهداف سازمانها حرکت نمایند. مهمترین وظیفه مدیر تصمیم‌گیری است زیرا که تصمیم‌گیرنده نهائی سازمان میباشد و قادر است بوسیله آن سازماندهی، کنترل و رهبری موثری برای سازمان خود بوجود آورد همچنین مهارت در تصمیم‌گیری، مهمترین صفتی است که یک مدیر لایق و موفق را از مدیری معمولی جدا میسازد. گرچه تصمیم‌گیری هرگز کار سهل و ساده‌ای نبوده است ولی در شرایط کنونی تصمیم‌گیری سازمان بسیار دشوار و تبدیل به وظیفه‌ای شده است که انجام صحیح آن توان مدیری را میطلبد که با تغییر و تحولات سریع در محیط و زمان کوتاه بتواند تصمیم‌گیری موثری انجام نماید.

برای توسعه سازمان و رسیدن به اهداف سازمان، سازمانها مستلزم داشتن مدیران موفق میباشند. بدیهی است گروهها و سازمانهای که از مدیریت خوبی برخوردار هستند موفق و سازمانهایی که تحت مدیریت ضعیفی قرار دارند ناموفق‌اند، موفقیت یا شکست یک سازمان تا اندازه‌ای ناشی از توانائی مدیر و یا تا اندازه‌ای ناشی از علل دیگر میباشد.

اعتقاد بر این است که سلامت اقتصادی یک کشور و یا موفقیت سازمان یا حیات یک موسسه تا حدود زیادی بستگی به نوع مدیریت مدیران آنها دارد، پژوهش‌های زیادی نشان داده است که شخصیت عاملی موثر در تعیین موفقیت مدیر دارد و عملکرد و موفقیت یک مدیر در گرو شخصیت و هماهنگی او در سازمان میباشد.

در این تحقیق سعی بر آن شده است که ارتباط بین خصوصیات شخصیتی مدیر با موفقیت بررسی شود که بتوان عواملی از شخصیت را پیدا نماید که در موفقیت فرد بعنوان یک مدیر موثر است.

همچنین رابطه بین عوامل شخصیت و عواملی همانند همسویی اهداف فرد و سازمان، مشارکت کارکنان در تصمیم‌گیری را که باعث موفقیت سازمان می شود پیدا نماید.

اهمیت تحقیق :

صاحب نظران مدیریت بیش از هر زمان دیگر به این می‌اندیشند که چگونه نیروهای شکل دهنده اقتصاد جهانی و ماهیت سازمانها را دگرگون نمایند و معتقدند که این تحولات شایستگی مدیران یا افراد ستادی را میطلبد.

بطور کلی هدف و اهمیت این تحقیق در سازمانهای دولتی بیشتر برای رسیدن به نتایجی می‌باشد تا بتواند موفقیت سازمانها را در راه رسیدن به اهداف سازمانی مشخص نماید و با بررسی‌های بعمل آمده بتواند چهارچوبی از ویژگیها و خصوصیات از شخصیت را که در راه موفقیت مدیران موثر و مفید میباشد نشان دهد.

لازمه موفقیت مدیر در نحوه برخورد و نگرش وی به مسائل و مشکلات افراد در سازمان می‌باشد. و انتخاب افراد شایسته در تصدی پستهای سازمانی و شیوه رفتاری مدیر با کارکنان همسومونودن اهداف فردی با اهداف سازمان بوجود آورنده موفقیت مدیر برای سازمان می‌شود.

بطور کلی در این تحقیق اهداف زیر مورد نظر می‌باشد.

- شناخت عوامل شخصیتی که در موفقیت مؤثر است.

- تصمیم‌گیری در سازمان با مشارکت کارکنان انجام میگیرد.

- از اطلاعات تخصصی در انجام اهداف سازمان استفاده میشود.

- همسوی اهداف سازمان با اهداف کارکنان و مدیریت